

[Link til materiale](#)

Kloden under vand

- den druknede soldat

Læremidlet	<i>Kloden under vand - den druknede soldat</i> af Ida-Marie Rendtorff
Medietyper(r)	Papirbog
Fag	Dansk
Målgruppe	6.-8. klasse
Nøgleord	Roman, cli-fi, klimakatastrofe, oversvømmelser, oprør, undertrykkelse, hovedværk

Omslaget fra 2023. Vær opmærksom på, at bogen både findes i en original 2012-version og en genudgivelse.

Fagligt fokus

Hvad

Kloden under vand – den druknede soldat er første del af en trilogi, men kan sagtens læses selvstændigt i undervisningssammenhænge i 6.-8. klasse. Romanen tilhører den populære genre cli-fi (kort for climate fiction), som er kendetegnet ved, at vi befinder os i et fremtidssamfund, hvor klimaet udgør en fare for menneskeracen. I denne roman er det meste af Jorden oversvømmet, og kun højtliggende landområder stikker op af havet og bevogtes med høje mure og pigtråd. Hovedpersonen Lara tilhører søfolket og bor på en kunstig flydeø på den forkerte side af hegnet. Her dykker hun efter værdigenstande fra oversvømmede byer og tvinges til at aflevere byttet til dykkerbossen, Tudsén, for usle håndører. En dag finder Lara en logbog på en druknet soldat, og det bliver starten på et oprør, der både involverer Lara og resten af hendes familie.

Hvorfor

Romanen er relevant for dine elever, hvis de skal have en stor læseoplevelse med en spændende handlingsgang som læsemotor. Af samme årsag er der reserveret længere perioder med plads til læseflow uden opgaveforstyrrelser i denne vejledning. Romanen er også vigtig, fordi den tilhører cli-fi-genren, der fungerer som et forstørrende spejl for den klimakrise, der truer elevernes virkelighed. Dine elever får på den måde mulighed for at reflektere over de komplekse samfundsmæssige problemer, som klimaændringer kan medføre.

Hvordan

Denne vejledning inddeler romanlæsningen i 5 læseflow-perioder med efterfølgende litterær undersøgelse og bearbejdelse. Eleverne skal fx producere et fysisk landkort over det univers, de bliver præsenteret for i bogen. De skal også lave en oversigt over magtstrukturer i Montanien, indtegne værkets vigtigste personer i en relationsmatrix og perspektivere bogens klimakrise til deres egen virkelighed.

Ideer til undervisningen

Før I læser

Læs i fællesskab romanens bagsidetekst. Fortæl eleverne, at romanens forfatter, Ida-Marie Rendtorff, lod sig inspirere af virkeligheden, da hun skulle finde på bogens plot og tema.

- Lad i par eleverne søge på nettet efter "historien bag historien". Hvilke nyhedsartikler, reportager eller andre typer af fagtekster kunne forfatteren fx have læst? Lad eleverne understrege og præsentere 3 faktaoplysninger om klimaforandringerne fra deres fagtekster for hinanden. På den måde bliver eleverne klædt på med faktuel baggrundsviden om bogens klimatema. Hæng derefter teksterne på en væg i klasselokalet, der kan refereres tilbage til undervejs i forløbet.

Mens I læser

Læsestart: Kapitel 1

Læs det første kapitel højt i klassen. I den indledende fase af romanlæsningen er dine elever på overarbejde i forhold til at skulle få den "indre biograf" i gang og få styr på de vigtigste personer, universets opbygning og en begyndende konfliktforståelse. Din oplæsning og en efterfølgende fællessnak i klassen vil være en god støtte for de elever, der er utrænede eller udfordrede læsere.

Fortæl eleverne, at mens de lytter, skal de påbegynde et kort over den verden, de bliver præsenteret for. De må selv vælge, om de vil producere en blyantstegning, en collage, en tuschtegning (her vil A3 være godt), eller en digital tegning fx i PowerPoint. Efterhånden som eleverne læser sig vej gennem bogen, skal de tilføje flere og flere detaljer. Du kan evt. stille et krav om, at følgende vigtige elementer er med:

Mange fantasy- og science fiction-bøger indeholder detaljerede og fantasifulde kort over de verdener, romanen beskriver. I kan evt. finde nogle eksempler, som eleverne kan lade sig inspirere af.

Mågeplatformen
Øriget Montanien
Tenaffa
Atomzonen

Husene
Blok 13
Randurborgen
Tereusstatuen

Læseflow 1: Kapitel 2-9: Tudsens Mågeplatform

Nu skal eleverne have lov at komme i læseflow uden alt for mange afbrydelser. I kan evt. fordele læsningen mellem individuel læsning og højt-læsning. Mens eleverne arbejder sig vej gennem bogen, skal de have i baghovedet, at de skal fokusere på, hvordan hverdagen på Mågeplatformen fungerer.

Når kapitel 2-9 er læst færdigt, skal eleverne skrive en tekst med tidsangivelser, der

viser, hvordan en typisk dag på Mågeplatformen ser ud.

Starten på teksten kunne fx se således ud:

Klokken 7.00: Marne vækker de små og serverer tangbrød og te.

Klokken 7.30: Ranja og Jinna vender øjne af Lara og hvisker om hende.

Klokken 8.00: Alle dykkerbørnene samles i båden.

Når alle elever har et bud på en typisk dag, samler I jeres iagttagelser på en fælles oversigt, så I får snakket om og delt de særligt gode detaljer.

Læseflow 2: Kapitel 10-15: Tenaffas markedsplads

Næste læseflow indrammes af kapitel 10 og 15, hvor vi primært befinder os i Tenaffa – hovedstaden i Montanien. Her møder eleverne nu den privilegerede del af øriget, og de skal derfor efter endt læsning bruge tid på at indtegne individer og grupperinger på elevarket *Magtpyramiden*. Hvem har mest magt i dette univers? Hvem har mindst magt?

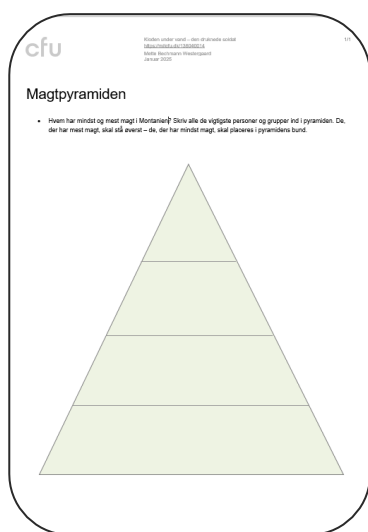
Eleverne kan enten indtegne deres iagttagelser hver især, eller I kan vælge at gøre det i fællesskab. Når pyramiden er udfyldt, kan I diskutere:

- Hvad er det, der afgør, hvem der befinder sig hvor i pyramiden?
Hvordan så pyramiden mon ud før krisen og atomtiden?
Er der nogle, der har fået et bedre/dårligere liv af klimakrisen?
Hvad vil I kalde et samfund som Montanien?
(Tal fx om ordene demokrati, diktatur, teokrati, monarki, anarki)

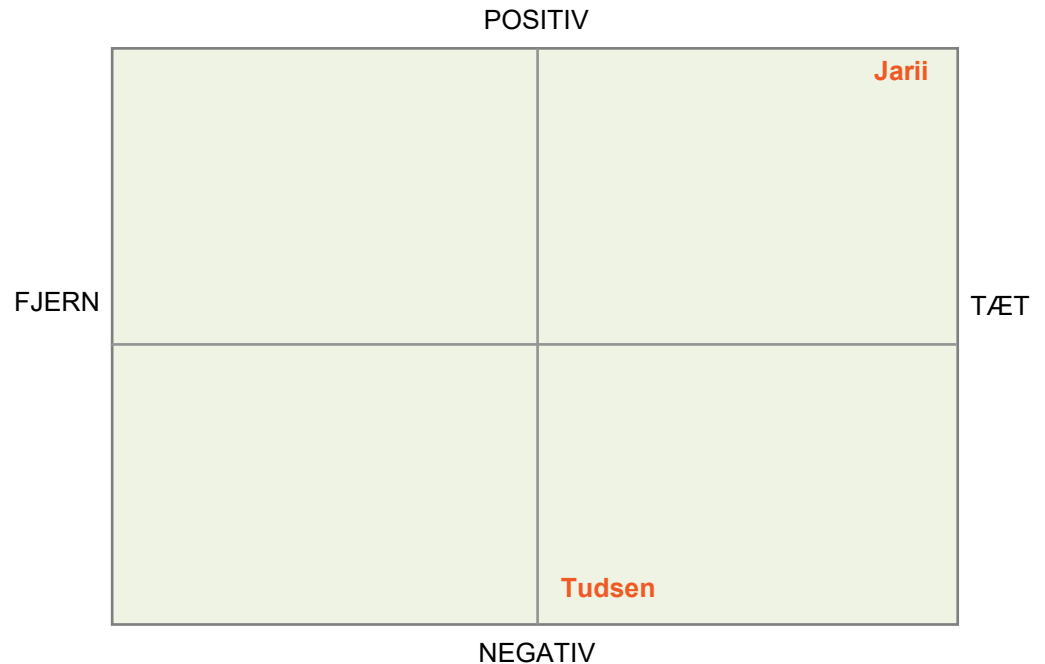
Nedskriv i fællesskab de vigtigste pointer fra jeres samtale.

Læseflow 3: Kapitel 16-19: Hjemme

Det næste læseflow foregår hjemme hos Laras familie i Blok 13 i Husene. Der er blandt andet fokus på forskellige positive og negative relationer i Laras liv. Derfor skal eleverne efter endt læsning undersøge Laras relationer og plotte de vigtigste personer i hendes liv ind i en matrix som den herunder. Eleverne tager først stilling til, hvor positiv eller negativ relationen er, og derefter hvor fjern eller tæt den er. De personer, der bliver mest interessante at tale om efterfølgende, er de tætte-negative, fordi der ofte ligger svære konflikter gemt netop der.

Eleverne danner sig et overblik over magtforholdene i Montanien på elevarket *Magtpyramiden*. Elevarket finder du samme sted som denne vejledning.

Som lærer kan du fx stille følgende spørgsmål til matrixen:

- Hvem er den mest problematiske person på jeres matrix – og hvorfor?
Hvem ville det være sværest for Lara at undvære?
Er der nogle personer, der ikke ligger det samme sted gennem hele bogen?
Hvad kan man generelt sige om Laras relationsbillede? Er hun ensom? Er hun populær? Er hun presset?

Læseflow 4: Kapitel 20-22: Dagbogen

Næste læseflow er lidt kortere og har den druknede soldats (Janko) dagbog som fokus. Opsamlingen på denne del af bogen fokuserer på mundtlighed. Eleverne skal nemlig hjælpe hinanden to og to med at komme i tanke om alle de informationer, læseren har fået om Jankos liv og oplevelser indtil videre gennem dagbogen. De skal udvælge og nedskrive 10 vigtige stikord, som de vil bruge til at fortælle Jankos historie ud fra. Derefter øver makkerparret sig sammen på at fortælle soldatens historie som en fortællestafet, hvor de skiftes til at bruge et stikord. Som afrunding på opgaven kan I evt. lave en fælles stafet i klassen.

Læseflow 5: Kapitel 23-27 SLUT (missionen)

Den sidste del af romanen er der fokus på missionen om at befri Laras far, der sidder indespærret i fængslet i Tenaffa. Eleverne skal efter endt læsning spørge sig selv, hvilken scene fra befrielsen der optog dem mest. Er det, da Lara falder ned fra klippen? Eller da Jarii sidder fast i menneskefælden?

Den scene, de vælger, skal eleverne remediere til en side i en tegneserie, hvor de både tegner (analogt eller digitalt, fx i Pixton), bruger tekstfelter, talebobler,

tankebobler osv. Hæng produkterne op i klassen, og oplev alle de forskellige scener. Tal sammen om de tegneserievirkemidler, der fungerer særligt godt.

Efter I har læst

Som afrunding på romanarbejdet kan I evt. lave akronymdigte, der samler elevernes tanker om teksten og temaet. I kan fx begynde med at brainstorme på vigtige temaer fra teksten (fx klimakrise, undertrykkelse, løgne, børnearbejde osv.). Eleverne skal nu uddybe temaet ved at skrive ord ud for hvert bogstav i temaet:

DIKTATUR
SØFOLKET
GISI
MÅGEPLATFORMEN
ATOMTIDEN

Supplerende materialer

Hvis I er blevet interesserede i flere bøger, der tematiserer menneskets forhold til klimaet, kan I fx læse:

Den rustne verden af Adam O., <https://mitcfu.dk/CFUEBOG1117943>

eller

Natblomst af Cecilie Eken, <https://mitcfu.dk/CFUEBOG1132863>